

УДК 811.111'255.4'42'37

DOI: 10.26565/2227-8877-2020-92-13

Функціональні характеристики виносок в художньому перекладі

Фролова І. Є.

доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

e-mail: i.ye.frolova@karazin.ua; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9260-229X>

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?authuser=1&user=wqbWIJUAAAAJ>

RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Iryna_Frolova

Углевата А. М.

магістрант Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

У статті подано функціональний аналіз виносок у художньому перекладі. Літературний текст, окрім власне текстових, вміщує метатекстові, інтертекстові та, можливо, паратекстові елементи. Паратекстові елементи можуть також з'являтися під час відтворення літературного тексту іншою мовою, у цьому випадку їх додає перекладач або редактор. Паратекст охоплює низку компонентів, серед яких наявні виноска, зокрема документальні, що досліджені в цій статті. Зосереджуючи увагу на функціональних характеристиках виноска, ми стверджуємо, що їхню основу складають формальні та семантико-когнітивні риси. Формальні – графічні – характеристики досліджених виноска є такими: вони завжди розташовані внизу сторінки під рискою, позначені зазвичай цифрою (у деяких випадках – зірочкою), надруковані дрібним шрифтом (часом курсивом). Усі ці властивості виконують атрактивну функцію, привертаючи увагу читача до виноска. Семантико-когнітивні характеристики виноска охоплюють два основні та один другорядний різновид. Виноски двох основних груп надають про певний елемент тексту інформацію, яка має універсальний або культурно-лінгвокультурно специфічний характер, виконуючи у такий спосіб експланаторну функцію. Виноски третьої – другорядної – групи надають інформацію про інтертекстовий елемент, зокрема про авторство перекладу цього елемента. Таким чином вони виконують адитивну функцію.

Ключові слова: художній переклад, літературний текст, паратекст, виноска, функціональні характеристики, формальні характеристики, семантико-когнітивні характеристики.

Фролова І. Є., Углевата А. М. Функциональные характеристики сносок в художественном переводе. В статье представлен функциональный анализ сносок в художественном переводе. Литературный текст, помимо собственно текстовых, содержит также метатекстовые, интертекстовые и, возможно, паратекстовые элементы. Паратекстовые элементы могут также быть введены при воспроизведении литературного текста на другом языке, в этом случае их добавляет переводчик или редактор. Паратекст включает ряд компонентов, в числе которых сноски, в частности документальные, которые исследованы в данной статье. Сосредоточивая внимание на функциональных особенностях сносок, мы утверждаем, что в их основе лежат формальные и семантико-когнитивные свойства. Формальные – графические – характеристики изученных сносок таковы: они всегда расположены внизу страницы под чертой, обозначены обычно цифрой (в некоторых случаях – звездочкой), напечатаны мелким шрифтом (иногда курсивом). Все эти свойства выполняют атрактивную функцию, привлекая внимания читателя к сноске. Семантико-когнитивные черты сносок включают две основные и одну дополнительную разновидность. Сноски двух основных групп снабжают текстовый элемент информацией, которая имеет универсальный либо культурно или лингвокультурно специфический характер, выполняя таким образом экпланаторную функцию. Сноски третьей – второстепенной – группы содержат информацию про интертекстовый элемент, в частности, про авторство перевода данного элемента. Таким образом они выполняют адитивную функцию.

Ключевые слова: художественный перевод, литературный текст, паратекст, сноска, функциональные характеристики, формальные характеристики, семантико-когнитивные характеристики

Frolova I., Uglevata A. Functional Features of Footnotes in Literary Translation. The article provides a functional analysis of footnotes in literary translation. A literary text, besides the textual, comprises metatextual, intertextual and, possibly, paratextual elements. The paratextual elements can be also introduced while rendering a literary text in another language, in this case they

can be added by translator or editor. Paratext comprises a number of components, footnotes among them, namely, the documentary ones which are subjected to analysis in this article. Concentrating upon the functional features of footnotes, we argue that they are rooted in their formal and semantic-cognitive characteristics. The formal – graphic – features of the footnotes under study are as follows: they are always placed at the foot of a page below a line, marked mostly by a figure (in some cases by an asterisk), printed in small font (sometimes in italic font). All these perform the attractive function, drawing the reader's attention to the footnote. The semantic-cognitive features of footnotes come in two basic varieties and one minor one. The footnotes of the two basic groups provide information about a textual element, that of universal or culturally or lingvoculturally specific character thus performing the explanatory function. The footnotes of the third - minor - group provide information about an intertextual element, in particular, about the authorship of the translation of this element. Thus they perform the additive function.

Key words: literary translation, literary text, paratext, footnotes, functional features, formal features, semantic-cognitive features.

1. ВСТУП

У нас час є всі підстави стверджувати, що перекладознавство загалом відкидає ідею неперекладності, натомість акцентуючи увагу на труднощах перекладу, спричинених об'єктивними та суб'єктивними чинниками. У цьому зв'язку набуває особливої значущості аналіз шляхів, способів і засобів подолання цих труднощів.

Основна проблема перекладу, зокрема художнього, криється у тому, що при перекладі художнього тексту має місце зіткнення двох культурних систем, що неминуче породжує змішування культурних тенденцій. Текст перекладу в тематичному і стилістичному відношенні характеризується взаємопроникненням двох культур, і кожен переклад, більшою чи меншою мірою, відображає це протиріччя [7, с. 131].

Але ця проблема не є єдиною, що постає перед перекладачем.

Останнім часом в лінгвістичній теорії художнього тексту все активніше розвивається антропоцентричний напрямок, в рамках якого літературний твір розглядається як втілення індивідуально-авторського способу сприйняття і організації світу [6; 15].

Створення індивідуальної авторської картини світу, як і національної картини світу, є результатом накопичення досвіду нації, яке знаходить своє відображення в мові [8, с. 21]. Таким чином, культурна спадщина одного народу впливає на мову нації і окремого індивіда.

Отже, завдання перекладача полягає у відтворенні авторської картини світу, вербально втіленої у тексті художнього твору. Це в найбільш широкому сенсі означає, що текст перекладу має перебувати із текстом оригіналу у відносинах *функціональної еквівалентності*, апелювати до тих самих ментальних структур читача – представника цільової лінгвокультури та здійснювати такий самий вплив на нього. У прагненні досягнути цієї мети перекладачі шукають та знаходять компенсаторні механізми, котрі дозволяють подолати труднощі, спричинені культурно-мовними відмінностями. Одним із таких ефективних механізмів є використання паратекстових елементів – документальних виносков.

Ведучи мову про художній текст, дослідники розрізняють власне текстові, метатекстові, інтертекстові та паратекстові елементи.

Термін «паратекст» (фр. *paratexte*), який був уведений в науковий обіг французьким літературознавцем Жераром Женеттом у 1987 р. в роботі «*Seuils*» («Пороги»), визначається таким чином: «паратекст – це те, що дозволяє тексту перетворитися в книгу і в якості такої запропонувати її читачеві і, в більш загальному сенсі, широкому колу осіб» [14, с. 7–8].

Відмінність метатекстових та інтертекстових від паратекстових елементів полягає у тому, що перші містяться всередині тексту, а другі перебувають поза його межами. У аспекті перекладу це розрізнення є дуже важливим, тому що завданням перекладача під час роботи із художнім текстом є відтворення усіх його елементів, як власне текстових так і метатекстових, інтертекстових, а також паратекстових, причому таке відтворення має відбуватися у спосіб, який дозволяє трактувати елементи цільового тексту як функціонально ідентичні до елементів вихідного тексту.

До паратекстових належать, зокрема, виноска, які перебувають у фокусі нашої уваги та є доповненням чи поясненням до основного тексту, мають специфічне графічне оформлення, а за своєю функцією поділяються на фікційні та документальні [14, с. 340].

Таким чином, автор розрізняє «документальні» виноска, що коментують реалії і деталі тексту від імені біографічного автора, і «фікційні» виноска, що містять точку зору «підставного» автора – оповідача. Отже, це свідчить про те, що фікційна виноска виявляється не власне елементом паратексту, а способом розширення семантики твору. За висловом Ж. Женетта, така виноска є місцем і посередником для «авторських вторгнень» («It is a place and a medium, then, for «author's intrusions»), тобто втручання фіктивного автора, який звертається до уявних читачів [14, с. 340].

Виходячи з цього розглядаємо суть поняття «виноска», у розумінні виноска «документального» типу, тобто коментарю деталей або реалій тексту, авторство якого належить письменнику або перекладачеві та які описуються як «перітекстові елементи» [14, с. 340].

Сучасна парадигма гуманітарного знання орієнтує на комплексний перекладознавчий аналіз

виносок, причому пріоритетними у цьому аналізі постають когнітивні та комунікативні чинники, які визначають природу виноска [5; 4].

У цьому зв'язку функціональні характеристики виноска вивчено з опорою на аналіз їхніх формальних та семантико-когнітивних рис.

Актуальність дослідження визначається обранням у роботі комплексним підходом, який дозволяє встановити функції виноска у художньому перекладі на ґрунті виявлення їхніх формальних та семантико-когнітивних характеристик.

Об'єктом дослідження є перітекстові елементи – документальні виноска, наявні у перекладі англійських художніх творів.

Предметом аналізу виступають функції цих виноска у художньому перекладі.

Метою роботи є з'ясування функцій, що виконують формальні та семантико-когнітивні характеристики виноска у художньому перекладі.

Матеріалом дослідження виступають твори відомих американських письменників, серед них – Рекс Стаут та його цикл детективних романів та повістей про Ніро Вульфа, такі як: «Дзвінок у двері» (*The Doorbell Rang*), «Золоті павуки» (*The Golden Spiders*), «Занадто багато жінок» (*Too Many Women*), «Із сумом сповіщаємо» (*Cordially Invited to Meet Death*), «Якщо б смерть спала» (*If Death Ever Slept*), «Запросини до вбивства» (*Invitation to Murder*); Ден Браун зі своїми детективними романами: «Код да Вінчі» (*The Da Vinci Code*), «Втрачений символ» (*The Lost Symbol*), «Джерело» (*Origin*) й Френсіс Скотт Фіцджеральд та його роман «Кохання останнього магната» (*The Love of the Last Tycoon*). Частина творів перекладена на українську мову, а інша частина – на російську, однак, за часів незалежної України. Усі перекладачі – сертифіковані відомі професіонали, серед них А. Горський, Ю. Смирнов, О. Санін, В. Орлова, М. Гресько, Н. Калініна, А. Кам'янець, В. Горбатовська, Г. Яновська, І. Ільїн та О. Кальниченко.

Шляхом аналізу, ми виявили, що всі виноска, які стали об'єктом нашого дослідження, наявні лише в тексті перекладу (тобто вони відсутні в тексті оригіналу), при цьому, виявилось неможливим з'ясувати чи були вони зроблені саме перекладачем, або ж редактором. Таким чином, об'єктом нашого дослідження постають власне виноска тексту перекладу, незалежно від їхнього авторства.

2. ХІД ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розглядаючи виноска за формальними характеристиками, ми розподілили їх за параметром особливого графічного оформлення. Було встановлено, що в усіх випадках виноска відокремлено від основного тексту рисою; кількість виноска, позначених цифрами, суттєво переважає кількість тих, що позначені зірочкою. Найчастіше виноска подано звичайним шрифтом але меншим кеглем, приблизно в одній третині випадків у виносках також вико-

ристано курсив. Очевидно, що усі формальні риси оформлення виноска спрямовані на привертання до них уваги читача.

За семантико-когнітивними характеристиками виноска ми розподілили їх на дві основні групи та одну додаткову або другорядну.

До першої групи увійшли виноска, котрі розширюють енциклопедичні знання читача, тобто ті, які роз'яснюють інформацію, котра може бути невідомою для читача та кореспондує з культурно універсальним знанням (історичні факти, наукові поняття, політичні події), наприклад:

• Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:

«The ceiling blazed suddenly with a collage of violent images from modern society – picket lines outside genetic research labs, a priest setting himself on fire outside a Transhumanism conference...» [10].

«На стелі розгорнувся колаж драматичних знімків із сучасного життя: пікети під генетичними дослідними лабораторіями, священик, який підпалив себе поряд із будівлею, де відбувалася конференція з трансгуманізму¹...» [2].

• Виноска

¹Міжнародний інтелектуальний та культурний рух на підтримку використання науки й технологій для вдосконалення людських розумових та фізичних можливостей. Рух вважає такі аспекти людського існування, як інвалідність, страждання, хвороби, старіння та недобровільна смерть, не обов'язковими й небажаними і планує боротися з ними [2, с. 116].

• Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:

«Brumidi, however, immigrated to America in 1852, abandoning God's largest shrine in favor of a new shrine, the U.S. Capitol, which now glistened with examples of his mastery – from the trompe l'oeil of the Brumidi Corridors to the frieze ceiling of the Vice President's Room» [12].

«Однак 1852 року Бруміді емігрував до Америки, полишивши найбільшу Божу обитель заради нової обителі – Капітолію Сполучених Штатів, який зараз повнився блискучими прикладами його таланту – від ефекту трюмплей¹ у коридорах Бруміді до фризкової стелі в кабінеті віце-президента» [1].

• Виноска

¹Трюмплей – технічний прийом у мистецтві для створення оптичної ілюзії, ніби об'єкт, намальований у двовірній площині, створено у тримірному просторі (від фр. *trompe l'oeil* – обман зору) [1, с. 115].

До другої групи ми віднесли виноска, які обумовлені різницею у культурологічних знаннях автора оригіналу і читача перекладу, тобто ті, що надають інформацію, яка зрозуміла англійському реципієнту, але не знайома представнику іншої лінгвокультури. Серед них ми виділили реалії: мовні одиниці

на позначення географічних понять, історичних осіб, тощо. Сюди також увійшли виноски, котрі містять пояснення іншомовних елементів (слів, мовних виразів, висловлень, поданих у перекладі мовою тексту оригіналу), наприклад:

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«Once a year, when Kirsch returned to Cambridge to speak at the MIT Media Lab, Langdon would join him for a meal at one of the trendy new Boston hot spots that Langdon had never heard of» [10].

«Раз на рік, коли Кірс повертався до Кембриджа¹ з лекцією в медіалабораторії Массачусетського технологічного інституту, Ленгдон обідав з ним у якому-небудь новомодному бостонському закладі, про який раніше й не чув» [2].

• **Виноска**

¹ Місто в США, назване на честь університетського міста в Англії. Там розташовані, зокрема, Гарвардський університет і Массачусетський технологічний інститут [2, с. 22].

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«... Winston's name was an allusion to Watson – the IBM computer that had dominated the Jeopardy! television game show a decade ago» [10].

«... ім'я Вінстона – це алюзія на ім'я Watson робота від ІВМ, який десять років тому виграв у телегрі «Jeopardy!»¹» [2].

• **Виноска**

¹ Американська телевізійна гра-вікторина, виходить із 1964 року. Назву шоу в інших країнах перекладають здебільшого як «Ризикуй!» [2, с. 270].

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«Rudolph Valentino came to my fifth birthday party or so I was told» [13].

«Ніхто інший як Рудольф Валентіно¹ заїжджав на мій день народження, коли мені сповнилося п'ять – принаймні, так мені казали» [9].

• **Виноска**

¹ Рудольф Валентіно (1895–1926) – відомий американський кіноактор італійського походження, зірка німого кіно, творець типу «екзотичного героя-коханця» [9, с. 3].

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«Messieurs,» Fache called out, and the men turned. «Ne nous dérangez pas sous aucun prétexte. Entendu?» [11].

«– Messieurs! – голосно мовив Фаш, і всі чоловіки разом обернулися. – Ne nous dérangez pas sous aucun prétexte. Entendu?» [3].

• **Виноска**

*Messieurs! Ne nous dérangez pas sous aucun prétexte. Entendu? (фр.) – Мсьє! У жодному разі не турбуйте нас ні з якого приводу. Зрозуміло? [3, с. 44].

Окрім цих двох основних груп, як вже було згадано, була зафіксована також *третья*, котра має украй незначну питому вагу. До *третьої* групи увійшли виноска, які містять не пояснення елементів тексту, а надають додаткову інформацію, що стосується окремих інтертекстуальних елементів. В усіх випадках інформація подана в них стосується авторства використаних у тексті перекладу віршів, цитат з Біблії тощо (тобто тих, які зроблені не перекладачем цього художнього твору, а іншими перекладачами), наприклад:

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«He wondered if it might not be more appropriate to quote Nietzsche:

“Whoever fights monsters should see to it that in the process he does not become a monster”» [10].

«Чи не відповіднішими тут були б слова Ніцше: «Хто змагається зі страховищами, тому слід стерегтися, щоб самому не обернутися на страховище»²» [2].

• **Виноска**

² «По той бік добра і зла», переклад А. Онишка [2, с. 295].

• **Фрагмент тексту оригіналу та тексту перекладу:**

«Wash me, and I shall be whiter than snow» [11].

«– Обмий Ти мене – і я стану біліший від снігу!» * [3].

*Тут і далі уривки зі Святого Письма у перекладі І. Огієнка [3, с. 39].

Очевидно, що між виносками двох основних груп та третьої існує суттєва різниця: ті, що належать до основних груп, спрямовані на пояснення окремих елементів тексту (різниця між ними, як засвідчує їхній зміст полягає лише в культурній непозначеності / позначеності знання, до якого вони апелюють), тоді як виноска третьої групи надають додаткову інформацію про певний специфічний фрагмент тексту.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз формальних та семантико-когнітивних характеристик документальних виносок у текстах перекладів художніх англійських творів, зроблених українською та російською мовами, засвідчив, що їхніми основними функціями є такі:

• атрактивна;

Графічне відділення виноска ризикою від основного тексту внизу сторінки, яке спостерігається завжди; вибір позначення виноска (цифра або зі-

рочка) та вибір шрифту мають на меті привернути увагу читача до виноска, спонукати його / її прочитати цю виноску. Таким чином, цю функцію виконують формальні характеристики виноска, тобто їхнє графічне оформлення;

- експланаторна;

Надання інформації про певні поняття, явища, події, особистостей, а також пояснення іншомовних елементів, відтворених у цільовому тексті за допомогою нульового перекладу слугують виконанню цієї функції. У цьому задіяно семантико-когнітивні властивості виноска двох основних груп: їхній зміст, співвіднесений із універсальним (енциклопедичним) чи лінгвокультурно специфічним знанням;

- адитивна;

У окремих випадках документальні виноска надають додаткову інформацію про окремі інтертек-

стуальні елементи, зокрема про авторство їхнього перекладу, коли такий вже існує і використовується у цільовому тексті.

Як свідчить викладене, особливо продуктивною в аспекті подолання труднощів перекладу є експланаторна функція виноска: перекладач може використовувати транскодування або нульовий переклад, щоб зберегти лінгвокультурний колорит тексту оригіналу, та водночас зробити переклад прозорим і доступним для читача – представника цільової лінгвокультури за рахунок виноска.

Перспективою дослідження є, по-перше, аналітичний аналіз виноска на більш репрезентативному фактичному матеріалі, по-друге, порівняльний аналіз виноска, наявних у тексті оригіналу та тексті перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Браун Д. Втрачений символ : роман / пер. з англ. В. Горбатко. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 608 с.
2. Браун Д. Джерело : роман / пер. з англ. Г. Яновська. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 524 с.
3. Браун Д. Код да Вінчі : роман / пер. з англ. А. Кам'янець. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2007. 480 с.
4. Как нарисовать портрет птицы: методология когнитивно-коммуникативного анализа языка : кол. монография / Е. В. Бондаренко, А. П. Мартынюк, И. Е. Фролова, И. С. Шевченко ; под ред. И. С. Шевченко. Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. 246 с.
5. Кубрякова Е. С. Парадигмы научного знания в лингвистике и её современный статус. Известия РАН. Серия литературы и языка. 1994. Т. 53, № 2. С. 3–15.
6. Набиркина О. В. Картина мира художественного произведения и ее аксиологические параметры. Вестник. Наука и практика. 2014. № 5. С. 144–147. URL: <http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/pages/view/386> (дата обращения: 04.10.2020).
7. Попович А. Проблемы художественного перевода. Москва : Высшая школа, 1980. 199 с.
8. Телия В. Н. Культурно-языковая компетенция: ее высокая вероятность и глубокая сокровенность в единицах фразеологического состава языка. Культурные слои во фразеологизмах и в дискурсивных практиках. Москва : Языки славянской культуры, 2004. С. 19–31.
9. Фіцджеральд Ф. С. Кохання останнього магната : роман / пер. з англ. Ільїн І., Кальниченко О. Харків : Фоліо, 2017. 192 с.
10. Brown D. Origin. URL: <https://danbrown.com/origin/> (last accessed: 05.11.2019).
11. Brown D. The Da Vinci Code. New York : Doubleday. 2003. 454 p.
12. Brown D. The Lost Symbol. Great Britain : Bantam Press, 2009. 509 p.
13. Fitzgerald F. S. The Love of the Last Tycoon. London, New York : Scribner, 1995. 169 p.
14. Genette G. Paratexts: Thresholds of Interpretation. Cambridge : Cambridge University Press, 1997. 427 p.
15. Gladio S. V. Cognitive approach to literary text interpretation. Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія «Філологія. Педагогіка. Психологія». 2015. Вип. 30. С. 277–282.

REFERENCES

1. Braun, D. (2018). Vtrachenyi symbol : roman / per. z anhl. V. Horbatko [The Lost Symbol: novel; transl. by V. Horbatko]. Kharkiv: Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia» Publ. (in Ukrainian).
2. Braun, D. (2018). Dzherelo : roman / per. z anhl. H. Yanovska. [Origin: novel; transl. by H. Yanovska]. Kharkiv : Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia» Publ. (in Ukrainian).
3. Braun, D. (2007). Kod da Vinchi : roman / per. z anhl. A. Kamianets. [The Da Vinci Code: novel; transl. by A. Kamianets]. Kharkiv : Knyzhkovyi Klub «Klub Simeinoho Dozvillia» Publ. (in Ukrainian).
4. Kak narisovat' portret pticy: metodologija kognitivno-kommunikativnogo analiza jazyka: kol. monografija [How to paint the portrait of a bird: methodology of cognitive-communicative linguistic analysis: collective monograph]. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National Univ. Publ. (in Russian).
5. Kubrjakova, E. S. (1994). Paradigmy nauchnogo znanija v lingvistike i ejo sovremennyj status [The Paradigms of Scientific Knowledge in Linguistics and its Modern Status]. Izvestija RAN. Serija literatury i jazyka – News of RAS. Literature and Language Series. Vol. 53, № 2. pp. 3–15 (in Russian).

6. Nabirkina, O. V. (2014). Kartina mira hudozhestvennogo proizvedenija i ee aksiologicheskie parametry [The World Image of a Literary Work and its Axiological Parametres]. Vestnik. Nauka i praktika – Messenger. Science and Practice, 5, 144–147. Available at: <http://xn--e1aaifpcds8ay4h.com.ua/pages/view/386>
7. Popovych, A. (1980). Problemy hudozhestvennogo perevoda [The Problems of Literary Translation]. Moskva: Vysshaja shko-la. Publ. (in Russian)
8. Telija, V. N. (2004). Kul'turno-jazykovaja kompetencija: ee vysokaja verojatnost' i glubokaja sokrovennost' v edinichah frazeologicheskogo sostava jazyka [Cultural-Language Competence its High Probability and Deep Intimacy in the Phraseological Language Units]. Kul'turnye sloi vo frazeologizmah i v diskursivnyh praktikah – Cultural Layers in Phraseological Units and Discourse Practices. Moskva : Jazyki slavjanskoj kul'tury Publ, pp. 19–31.
9. Fitsdžerald, F. S. (2017). Kokhannia ostannoho mahnata : roman per. z anhl. Ilin I., Kalnychenko O. [The Love of the Last Tycoon: novel; transl. by I. Ilin, O. Kalnychenko]. Kharkiv: Folio Publ. (in Ukrainian).
10. Brown, D. Origin. Available at: <https://danbrown.com/origin/>.
11. Brown, D. (2003). The Da Vinci Code. New York: Doubleday.
12. Brown, D. (2009). The Lost Symbol. Great Britain: Bantam Press.
13. Fitzgerald, F. S. (1995). The Love of the Last Tycoon. London, New York: Scribner.
14. Genette, G. (1997). Paratexts: Thresholds of Interpretation. Cambridge : Cambridge University Press.
15. Gladio, S. V. (2015). Cognitive approach to literary text interpretation. Naukovyi visnyk kafedry Yunesko KNLU. Serija «Filolohiia. Pedahohika. Psykholohiia». – Messenger of KNLU UNESCO department. Series “Philology, Pedagogy, Psychology”, 30, 277–282.

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ / INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Фролова Ирина Евгеньевна – доктор филологических наук, доцент, профессор кафедры переводоведения имени Николая Лукаша Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина; e-mail: irinafrolova37@gmail.com; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9260-229X>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?authuser=1&user=wqbWJUA AAAA>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Iryna_Frolova

Углевата Аліна Миколаївна – магістрант кафедри перекладознавства імені Ніколая Лукаша Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Frolova Iryna – Doctor of Science, Associate Professor, Professor at Mykola Lukash Translation Studies Department of V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: irinafrolova37@gmail.com; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9260-229X>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?authuser=1&user=wqbWJUA AAAA>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Iryna_Frolova

Uglevata Alina – magister at Mykola Lukash Translation Studies Department of V. N. Karazin Kharkiv National University